

12. Frumvarp

til laga um ráðstafanir á gullforða Íslandsbanka og um heimild fyrir ríkisstjórnina til að banna útflutning á gulli.

(Lagt fyrir Alþingi 1920).

1. gr.

Íslandsbanki skal, með samþykki bankastjórnarinnar, leystur undan þeirri skyldu að greiða handhafa seðla bankans með gullmynt, samkvæmt lögum nr. 66, 10. nóvember 1905, 4. gr., gegn því, að hann afhendi ríkisstjórninni allan málmforða sinn, sbr. sömu lög, 5. gr. a og b, til ráðstöfunar, enda taki ríkisstjórnin fyrir ríkissjóðs hönd jafnframt að sjer ábyrgð á greiðslu jafnmikillar upphæðar af seðlum bankans, sem málmforðanum nemur.

Um leið og ráðstöfuninni um óinnleysanleik seðlanna verður af ljett afhendir ríkisstjórnin bankanum aftur gullforðann.

2. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að leggja bann, að einhverju leyti eða öllu, við útflutningi úr landinu á myntuðu eða ómyntuðu gulli, svo og að ákveða refsingar fyrir brot gegn hjer að lútandi ákvörðunum.

3. gr.

Lög þessi öðlast gildi þegar í stað, og má með konunglegri tilskipun fella þau úr gildi, þegar ekki þykir lengur þörf fyrir ákvæði þeirra.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Í byrjun desembermánaðar skýrði framkvæmdarstjórn Íslandsbanka stjórnarráðinu frá því, að vegna sívaxandi gengismunar á peningum og verðhækkunar á gulli væri mikil hættu á því, að menn taki að flytja gull það, sem fánlegt er hjer í landi, til útlanda, þar eð það sje nú orðinn ekki lítill gróðavegur. Taldi bankastjórnin fullar líkur til þess, að bankinn myndi von bráðar verða að láta af hendi allmikið af gullforða sínum hjer, eða jafnvel hann allan, enda hefði bankinn þegar orðið að borga út nokkuð af gulli, og fór hún því þess á leit, að seðlar bankans yrðu gerðir óinnleysanlegir um stundar sakir eða þangað til gengismunur peninga kynni að minka, á líkan hátt og gert var með lögum nr. 11, 3. ágúst 1914.

Eftir að ráðuneytið hafði rannsakað mál þetta, varð það að telja nauðsynlegt, að gerðar væru þegar ráðstafanir til þess að hindra útflutning á gulli úr landinu. Þótti því ekki verða hjá því komist að gefa út bráðabirgðalög og gera seðla Íslandsbanka óinnleysanlega fyrst um sinn, og jafnframt heimila bann gegn útflutningi á gulli úr landinu.

Samkvæmt tillögum ráðuneytisins staðfesti H. h. konungurinn bráðabirgðalög samhljóða frumvarpi þessu, sem samkvæmt 6. gr. stjórnskipunarlaganna 19. júní 1915 hjer með leggjast fyrir þingið.

Fylgiskjal.

Bráðabirgðalög

um

ráðstafanir á gullforða Íslandsbanka og um heimild fyrir ríkisstjórnina til að banna útflutning á gulli.

Vjer Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Sljesvik, Holtsetalandi, Stórmæri, Þjettmerski, Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Ráðherrann í atvinnu- og samgöngumálum hefir tjáð Oss, að vegna sívaxandi gengismunar á peningum sje hættu á því, að gull verði flutt úr landinu til útlanda og að gullforði sá, sem til er í landinu og aðallega er í vörslum Íslandsbanka, verði allmikið skertur við það. Teljum vjer því brýna nauðsyn að leysa Íslandsbanka með bráðabirgðalögum, samkvæmt 6. gr. stjórnarskipunarlaganna 19. júní 1915, undan þeirri skyldu að greiða handhafa seðla bankans með gullmynt, og enn fremur teljum Vjer brýna nauðsyn til að heimila ríkisstjórninni að banna flutning á myntuðu eða ómyntuðu gulli úr landinu.

Því bjóðum Vjer og skipum þannig:

1. gr.

Íslandsbanki skal, með samþykki bankastjórnarinnar, leystur undan þeirri skyldu að greiða handhafa seðla bankans með gullmynt, samkvæmt lögum nr. 66, 10. nóvember 1905, 4. gr., gegn því að hann afhendi ríkisstjórninni allan málmforða sinn, sbr. sömu lög, 5. gr. a og b, til ráðstöfunar, enda taki ríkisstjórnin fyrir ríkissjóðs hönd jafnframt að sjer ábyrgð á greiðslu jafnmikillar upphæðar af seðlum bankans, sem málmforðanum nemur.

Um leið og ráðstöfuninni um óinnleysanleik seðlanna verður af ljett, afhendir ríkisstjórnin bankanum aftur gullforðann.

2. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að leggja bann, að einhverju leyti eða öllu, við útflutningi úr landinu á myntuðu eða ómyntuðu gulli, svo og að ákveða refsingar fyrir brot gegn hjer að lútandi ákvörðunum.

3. gr.

Lög þessi öðlast gildi þegar í stað og má með konunglegri tilskipun fella þau úr gildi, þegar ekki þykir lengur þörf fyrir ákvæði þeirra.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið á Amaliuborg, 13. desember 1919.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Sigurður Jónsson.